

บทที่ ๓

พัฒนาการของชุมชนบ้านวังหอน

ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

บ้านวังหอนเป็นหมู่บ้านเล็กๆที่ตั้งอยู่ในที่ราบของหุบเขาทางทิศตะวันตกของอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จากสภาพที่ตั้งที่มีภูเขาและเนินควมล้อมรอบ เช่นภูเขาอ้ายหมี่ ภูเขาอ้ายไลน์ ภูเขาหัวช้าง ภูเขาคัคแซ่ ภูเขาเหนือคลอง เป็นต้น และมีลำคลองห้วยหนองไหลผ่านพื้นที่หลายสาย เช่น คลองวังหอน คลองวังนายพุด คลองสามแพรก ห้วยยาง ห้วยแห้ง เป็นต้น สายน้ำเหล่านี้ได้หล่อเลี้ยงชุมชนและไหลไปลงอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำใสและคลองชะอวด ไปรวมกับแม่น้ำปากพนังออกสู่ทะเลอ่าวไทย ด้วยเหตุนี้พื้นที่บริเวณชุมชนบ้านวังหอนจึงเป็นพื้นที่ป่าเขาดันน้ำ แม้จะมีพื้นที่น้อยแต่ก็อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรจากป่า จึงเหมาะที่จะเป็นแหล่งที่ตั้งชุมชน จากหลักฐานที่พบในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียงแสดงให้เห็นว่า มีมนุษย์เข้ามาตั้งถิ่นฐานในบริเวณนี้มาแล้ว ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์และเมื่อถึงประวัติศาสตร์ได้เกิดชุมชนไพร่หนินายและอาญาแผ่นดิน แล้วพัฒนาเป็นชุมชนป่าต้นน้ำที่พึ่งพิงทรัพยากรจากป่าเขา จนเมื่อประเทศไทยเข้าสู่ยุคสมัยใหม่ ชุมชนบ้านวังหอนจึงได้รับการพัฒนาตามรูปแบบสังคมสมัยใหม่ภายใต้การครอบงำแบบสังคมนิยมจนปัจจุบัน ซึ่งพัฒนาการของชุมชนบ้านวังหอนมีรายละเอียดดังนี้

บ้านวังหอน : สมัยชุมชนก่อนประวัติศาสตร์ (ระยะเวลา ๔,๐๐๐ – ๒,๕๐๐ ปี)

พื้นที่บริเวณบ้านวังหอนเป็นพื้นที่ป่าเขาที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรนานาชนิด เช่น สัตว์ป่า พืชผลไม้ สมุนไพร แหล่งน้ำ เป็นต้น จึงเป็นพื้นที่เหมาะสำหรับการตั้งถิ่นฐาน จากหลักฐานที่พบในบริเวณนี้เป็นสิ่งยืนยัน ที่แสดงให้เห็นว่า ได้มีมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์เข้ามาอยู่อาศัยพักพิงตามถ้ำ หินปูน และเพิงหิน ดังได้พบหลักฐานเครื่องปั้นดินเผาแบบลายเชือกทาบ หม้อสามขา และกระดูกมนุษย์ กระดูกสัตว์และเปลือกหอย ภายในถ้ำ วังนายพุด เพิงหินและสันตบทุหา วังนายพุด และยังพบขวานหินขัดในทุ่งนากลางหมู่บ้าน¹ เครื่องปั้นดินเผาโดยเฉพาะหม้อสามขาและขวานหินขัด กำหนดอายุอยู่ในยุคก่อนประวัติศาสตร์สมัยหินใหม่หรือสมัยหินขัดมีอายุประมาณ ๔,๓๐๐ – ๓,๕๐๐ ปีมาแล้ว²

มนุษย์เหล่านี้ได้อาศัยถ้ำและเพิงหินเป็นที่พักอาศัยและมีลักษณะเป็นสังคมล่าสัตว์หาของป่าเป็นอาหาร รู้จักสร้างเครื่องปั้นดินเผาและขวานหินขัด แสดงให้เห็นว่ามนุษย์ในบริเวณนี้รู้จักใช้ไฟ

¹สัมภาษณ์นายอุดม ทองบุรี บ้านเลขที่ ๑๗ หมู่ที่ ๕ บ้านวังหอน ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๖

²พิริยะ ไกรฤกษ์(๒๕๔๔).อารยธรรมไทยพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ศิลปะ เล่ม ๑ ศิลปะก่อนพุทธศตวรรษที่ ๑๕. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

แต่ยังไม่รู้จักเพาะปลูก เมื่อมีคนตายได้นำศพไปฝังไว้ภายในถ้ำและเพิงหิน กลุ่มคนก่อนประวัติศาสตร์บริเวณบ้านวังหอนน่าจะไม่มีมากนักและมีการเคลื่อนย้ายไปตามสภาพความอุดมสมบูรณ์ของป่าเขาและนำสัมพัทธ์กับมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์บริเวณถ้ำในวัดคีรีวิหาร ถ้ำเขปินะและถ้ำพระพุทธทางด้านอำเภอห้วยยอดและอำเภอรัชฎา จังหวัดตรัง เนื่องจากมีเส้นทางติดต่อถึงกันได้ และหลักฐานที่ค้นพบบริเวณถ้ำเหล่านี้ ส่วนใหญ่เป็นเครื่องปั้นดินเผาหลายเชือกทาบและหม้อสามขาแบบเดียวกับที่พบที่บ้านวังหอน แสดงให้เห็นว่ามนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ทั้งสองฝั่งคาบสมุทรไทยมีวัฒนธรรมแบบเดียวกัน

ภายหลัง ๒๐๐๐ ปี มาแล้วไม่ปรากฏหลักฐานว่ามีมนุษย์อาศัยอยู่บริเวณพื้นที่บ้านวังหอน สันนิษฐานว่าคนก่อนประวัติศาสตร์เหล่านี้ อาจล้มตายไปหรือเคลื่อนย้ายไปอยู่ที่อื่น จึงไม่ทิ้งหลักฐานอะไรไว้ คงพบแต่เครื่องปั้นดินเผาและโครงกระดูกบางส่วนไว้ ซึ่งส่วนใหญ่หลักฐานเหล่านี้ได้พบภายในถ้ำและเพิงหินเพียงเล็กน้อย เนื่องจากถ้ำและเพิงหินดังกล่าวถูกขุดทำลายเป็นส่วนใหญ่หลักฐานจึงพบน้อยไม่สามารถชี้ให้เห็นถึงกิจกรรมและพฤติกรรมของคน ที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้ได้มากนัก

บ้านวังหอน : สมัยชุมชนไพร่หนินายและอาณาแผ่นดิน (พุทธศตวรรษที่ ๒๓-๒๕)

ชุมชนบ้านวังหอนเริ่มปรากฏหลักฐานให้เห็นว่ามีผู้คนเข้ามาตั้งถิ่นฐานในบริเวณนี้ ในสมัยประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาหลายร้อยปี ซึ่งผู้รู้ในท้องถิ่นได้เล่าสืบทอดกันมาหลายชั่วคนว่า มีคนเข้ามาตั้งถิ่นฐานไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ปี แต่บางคนก็ว่าประมาณ ๙๐๐ ปี ความเห็นเหล่านี้ยังไม่ลงรอยกัน จากคำบอกเล่าของผู้รู้ในท้องถิ่นพอจะประมวลหลักฐานให้เห็นพัฒนาการของชุมชนบ้านวังหอนในช่วงสมัยนี้ได้ดังนี้

๑. สมัยตำนานนางเลือดขาว หลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าชุมชนบ้านวังหอนมีผู้คนเข้าตั้งถิ่นฐานมาแล้วอย่างน้อยตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เนื่องจากบริเวณนี้มีเรื่องราวเกี่ยวข้องกับตำนานนางเลือดขาวซึ่งเป็นตำนานที่เล่าขานกันมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาในพื้นที่ภาคใต้หลายจังหวัด ดังนายวิชเชียร แก้วทงก^๑ ได้เล่าให้ฟังว่า นางเลือดขาวได้นำบริวารและทรัพย์สมบัติเพื่อไปร่วมสร้างพระบรมธาตุเมือง นครศรีธรรมราชได้เดินทางจากเมืองตรัง ผ่านวัดถ้ำพระพุทธ วัดถ้ำพระพุทธโฮงินเตา) จังหวัดตรังผ่านบ้านโปะวัด (บ้านวังหอน) วัดเขาพระทองและวัดเขาป่าพะ อำเภอยะเอยด จังหวัดนครศรีธรรมราช แต่ได้ทราบว่าการสร้างพระบรมธาตุเจดีย์สร้างเสร็จแล้วนางเลือดขาวจึงให้บริวารแยกย้ายไปสร้างวัดและพระพุทธรูปไว้ตามวัดดังกล่าว แต่บริเวณบ้านโปะวัดนางเลือดขาวได้เตรียมพื้นที่ไว้สร้างวัด ยังไม่ทันได้สร้างก็เดินทางกลับเสียก่อน

^๑สัมภาษณ์นางสารภี นาคเลี้ยง(ศรีสุท) บ้านเลขที่ ๒๒ หมู่ที่ ๕ บ้านวังหอน ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๖

^๒สัมภาษณ์นายวิชเชียร แก้วทงก^๑ บ้านเลขที่ ๖๓ หมู่ที่ ๕ บ้านวังหอน ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๖

ตำนานนางเลื้อยชาวดังได้กล่าวมานี้เป็นสิ่งยืนยันให้เห็นว่ามีการตั้งชุมชนทั้งสองฝั่งคาบสมุทรไทยที่อยู่ในแนวทิศต่อกันได้ โดยมีวัดถ้ำพระพุทธรูปวัดถ้ำพระพุทธรโกษีเป็นศูนย์กลางของชุมชน ซึ่งมีพระพุทธรูปปางไสยาสน์และถ้ำเป็นพุทธสถาน ทางด้านฝั่งตะวันออกของคาบสมุทรมีวัดเขาพระทอง วัดเขาลำปะ และพระพุทธรูปปางต่างๆ เป็นศูนย์กลางของชุมชน นอกจากนี้หลักฐานดังกล่าวยังแสดงให้เห็นว่าในอดีตบริเวณนี้เป็นเส้นทางที่ผู้คนใช้ติดต่อเดินทางข้ามคาบสมุทร จากอำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง ผ่านชุมชนบ้านในเตาไปออกชุมชนบ้านวังหอน แล้วเดินทางไปตามคลองชะอวดที่เชื่อมต่อไปลงแม่น้ำปากพนังออกสู่ทะเลอ่าวไทย หรือจากบ้านวังหอนผ่านอำเภอทุ่งสง บริเวณบ้านที่วังไปออกที่อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนทางทิศใต้ผ่านบ้านป่าพะยอม จังหวัดพัทลุงไปลงทะเลน้อยหรือทะเลสาบสงขลา

แม้ว่าตำนานนางเลื้อยชาวยุคไม่ได้ระบุว่ามีการสร้างวัดที่โปะวัดก็ตาม แต่จากคำว่าโปะวัด^๑ ซึ่งมีความหมายว่า เพิ่มขึ้นให้มากกว่าเดิม คือการเตรียมสถานที่ไว้สำหรับสร้างเป็นวัด แต่บริเวณพื้นที่โปะวัดมีถ้ำสำคัญชาวบ้าน เรียกว่าถ้ำโปะวัด ภายในถ้ำได้ขุดพบกระดูกม้า กระดูกช้างหม้อใส่กระดูกงาช้างพระพุทธรูปทองคำ และหอยจำนวนมากส่วนใหญ่จะสับตอนท้าย ส่วนพื้นราบหน้าถ้ำได้ขุดพบเครื่องสังคโลกและลายครามและเตาปูนสำริด^๒ สิ่งเหล่านี้เป็นการยืนยันให้เห็นว่ามีการตั้งชุมชนในบริเวณนี้มาแล้วอาจมีอายุถึงสมัยอยุธยา

๒. สมัยก่อตั้งชุมชนไพร่หนินายและอาญาแผ่นดิน การก่อตัวของชุมชนบ้านวังหอนเริ่มปรากฏหลักฐานให้เห็นอย่างเด่นชัด เมื่อประมาณ ๒๐๐-๓๐๐ ปี ได้มีตำนานเล่าขานถึงกลุ่มคนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานเป็นพวกไพร่หนินายและอาญาแผ่นดิน โดยเล่ากันว่าในสมัยที่ไทยรบกับพม่า (สมัยสงครามท้าว พ.ศ.๒๓๒๘) พม่ายึดเมืองนครศรีธรรมราชได้แล้ว ยกกำลังลงมาตั้งทัพที่อำเภอชะอวด(บ้านทุ่งค่าย) เพื่อเข้าโจมตีเมืองพัทลุงต่อไป ท้าพไทย(เข้าใจว่าเป็นทัพของพระมหาช่วยจากเมืองพัทลุงหรือทัพไทยจากเมืองนครศรีธรรมราช)ยกขึ้นมาต่อต้านพม่า กำลังพลส่วนหนึ่งตั้งกองกำลังที่บ้านทุ่งชุมพลการทัพครั้งนี้ทำให้ไพร่พลบางส่วนหนีทัพ เข้ามาตั้งถิ่นฐานที่ชุมชนบ้านวังหอน

^๑ สัมภาษณ์นายวิเชียร แก้วทนต์ บ้านเลขที่ ๖๓ หมู่ที่ ๕ บ้านวังหอน ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๖

^๒ สัมภาษณ์นายอุดม ทองบุรี บ้านเลขที่ ๑๗ หมู่ที่ ๕ บ้านวังหอน ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๖

^๓ สัมภาษณ์นางสมพร ขุนทิพย์โสด บ้านเลขที่ ๑๐๐ หมู่ที่ ๕ บ้านโปะวัด ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๖.

^๔ สัมภาษณ์นายสาอาจ ไพบูลย์ เล่าว่าคนรุ่นแรกที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานบ้านวังหอนเป็นไพร่หนินการศึกจากกรุงศรีอยุธยา

เนื่องจากพื้นที่บริเวณนี้เป็นหุบเขาที่มีเส้นทางเข้าได้สะดวกเพียงทางเดียวทางด้านขาแคบแข็ง จึงเหมาะที่จะหลบภัยหลักเลี่ยงการจับกุมได้เป็นอย่างดี กลุ่มคนสำคัญที่หนีทัพเข้ามาตั้งถิ่นฐานบริเวณบ้านวังหอนในระยะแรกแบ่งได้ ๔ กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มนายหอน เป็นกลุ่มที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานบริเวณหมู่บ้านนายหอนหรือบ้านวังหอน ได้เข้ามาจับจองพื้นที่ตากถางป่า ตั้งบ้านเรือน ต่อมานายหอนมีบุตรธิดาจำนวน ๗ คน แต่ไม่ทราบชื่อ กลุ่มนายหอนได้ตากถางป่าสร้างเป็นสวนผลไม้หลากหลายชนิด เช่น สวนทุเรียน ลงสาด มังคุด สะตอ เป็นต้น เมื่อนายหอนถึงแก่กรรมบุตรหลานที่อาศัยอยู่บริเวณนี้ ได้ตั้งชื่อหมู่บ้านว่า บ้านนายหอน¹ ต่อมาเปลี่ยนเป็น “บ้านวังหอม” แต่เนื่องจากคำว่า “วังหอม” มีคนคิดไปในทางไม่ดีหรือในทางลบในเชิงสุสาว จึงเปลี่ยนชื่อบ้านวังหอม เป็นชื่อ บ้านวังหอน แต่อีกกระแสหนึ่งเล่ากันว่าน่าจะมาจากชื่อของทวดที่ชาวบ้านวังหอนนับถือมาก คือ “ทวดน้าเวียน” ซึ่งเป็นทวดศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านวังหอนนับถือมาก ชาวบ้านเรียกว่า “ทวดน้าเวียน” มีลักษณะเป็นรูปองค์ทวดหรือสูงองขนาดใหญ่บนหัวมีหงอนแบบหงอนไก่ มักปรากฏตัวให้ชาวบ้านเห็นในคลองวังน้าเวียนอยู่เสมอ จึงมีลักษณะเป็นวังน้าเล็ก ชาวบ้านจะมองเห็นหงอนของทวดชัดเจนมาก จึงเรียกว่า “หงอน” และได้นำชื่อนี้มาเป็นชื่อเรียกหมู่บ้านว่าบ้านวังหอนต่อมาเพี้ยนเป็น “บ้านวังหอน”²

หลังจากนายหอนผู้นำชุมชนได้ถึงแก่กรรมไปแล้วเป็นเวลานาน บุตรหลานที่อาศัยอยู่บริเวณนี้ได้เพิ่มจำนวนประชากรมากขึ้นมีกษัตริย์บ้านเรือนเพิ่มขึ้น แต่พื้นที่ทำมาหากินมีจำกัดทำให้ผู้สืบสายตระกูลจากนายหอนจำนวนหนึ่งอพยพไปหาพื้นที่ทำกินใหม่ในบริเวณพื้นที่อำเภอชะอวดและอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช และนาน ๆ ครั้งจะกลับมาเยี่ยมเยียนญาติพี่น้องที่บ้านวังหอน เนื่องจากบางคนยังมีสวนผลไม้ที่สามารถให้ผลผลิตได้จำนวนผลผลิตในส่วนเกินสามารถนำไปแลกเปลี่ยนกับสินค้าอื่นๆ ได้ ซึ่งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างญาติพี่น้องด้วยกันให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น

กลุ่มนายพุด กลุ่มนี้โดยการนำของนายพุดได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานบริเวณเชิงเขา(เขาวังนายพุด) ทางทิศตะวันตกของหมู่บ้านใกล้เคียงกับถ้ำวังนายพุด นายพุดชาวบ้านมีความเชื่อว่าเป็นผู้มีวิชาแก่กล้าทางไสยศาสตร์และไม่ปรากฏหลักฐานว่านายพุดมีบุตรหลานสืบสายตระกูลหรือไม่ แต่มีเรื่องเล่ากันว่า นายพุดได้ตากถางป่าทำไร่และสวนผลไม้บริเวณพื้นที่หน้าถ้ำวังนายพุด เพราะบริเวณนี้มีลำห้วยไหลผ่านเป็นต้นน้ำ

¹ สัมภาษณ์นายอัญญา สังข์ทอง.บ้านเลขที่ ๒๕/๒ หมู่ที่ ๕ บ้านวังหอน ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๖

² สัมภาษณ์นายอัญญา สังข์ทอง.บ้านเลขที่ ๒๕/๒ หมู่ที่ ๕ บ้านวังหอน ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๖

นายพุดได้ปลุกขนานอยู่กลางสวน ในฤดูแล้งนายพุดจะเผาป่ารอบๆ ขน่ายู่เสมอ โดยนายพุดไม่ได้รับอันตราย จนมาวันหนึ่งอาดด้วยเหตุกาธาคมล้อม นายพุดได้เผาป่าบริเวณรอบๆ ขน่าย ทำให้ไฟได้ไหม้ขนานและนายพุดเสียชีวิตไปด้วย หลังจากนั้นก็ไม่มีการไปตั้งบ้านเรือนทำไร่ทำสวนบริเวณนี้อีก สวนเดิมก็รกร้างปัจจุบันเหลือเพียงต้นทุเรียนและมังคุดไม่กี่ต้น¹

กลุ่มนายหมี เป็นกลุ่มที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานบริเวณเชิงเขาทางด้านหลังของโรงเรียนบ้านวังหอน จึงเรียกชื่อเขาแห่งนี้ว่า “เขาหน้าอายหมี” ตามชื่อของนายหมีภูเขานี้เป็นภูเขาคินปุนมีหน้าผากว้างใหญ่ เป็นที่ทำรังของผึ้งป่าจำนวนมาก นายหมีได้ถากถางป่าสร้างบ้านเรือนทำไร่ทำสวนผลไม้มีลูกหลานสืบต่อมาหลายชั่วคน แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่ามีใครบ้าง นายหมีมีอาชีพหลักอีกอย่างหนึ่งคือ ฆ่าน้ำผึ้งหรือการตีผึ้ง ซึ่งนายหมีมีความชำนาญในการจับผึ้งบนหน้าผามาก แต่ครั้งหนึ่งขณะที่นายหมีขึ้นไปจับผึ้งบนหน้าผาเกิดอุบัติเหตุพลัดตกจากหน้าผาถึงแก่ความตาย² บางคนเล่าว่าการจับผึ้งหรือตีผึ้งเพื่อเก็บน้ำผึ้งของนายหมีใช้วิธีนำเชือกมาทำเป็นเสาหลัก ตัวนายหมีนั่งในเสาหลักใช้เชือกชักขึ้นไปบนหน้าผาเพื่อตีผึ้ง แต่เสาที่รักษาผึ้งได้หักคอนายหมีและเสาหลักตกลงมาจากหน้าผาจนถึงแก่ความตาย ชาวบ้านจึงเรียกเขาแห่งนี้ว่า “เขาอายหมี” และหน้าผานี้เรียกว่า “หน้าอายหมี”³

กลุ่มนายหนอน นายพุด และนายหมี สามคนนี้ถือได้ว่าเป็นพี่น้องกัน แต่ไม่มีหลักฐานว่าใครเป็นพี่หรือเป็นน้อง ดังนั้นกลุ่มคนที่สามที่กล่าวมานี้จึงเป็นกลุ่มคนที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดซึ่งพากันมาตลอด ส่วนกลุ่มสุดท้ายที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานบริเวณชุมชนบ้านวังหอนพร้อมกับสามกลุ่มแรก ได้แก่

กลุ่มนายช่วย เป็นกลุ่มคนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานบริเวณบ้านท่ามุดทางทิศใต้ของชุมชนบ้านวังหอน หมู่บ้านนี้ปัจจุบันบางส่วนเป็นอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำใสสถานที่ที่นายช่วยเข้ามาตั้งถิ่นฐานนี้ปัจจุบัน เรียกว่า “ควนนายช่วย” กลุ่มนายช่วยนี้ไม่ปรากฏหลักฐานว่ามีบุตรหลานสืบตระกูลหรือไม่

คนที่ ๔ กลุ่มที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานนี้ล้วนแต่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกันมาตลอด ช่วยกันสร้างชุมชนบ้านป่าให้มีความเจริญและขยายชุมชนออกไปอย่างกว้างขวาง วิถีชีวิตของผู้คนผูกพันกับสภาพธรรมชาติแวดล้อมเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นชุมชนป่าต้นน้ำ สมัยนี้จึงมีลักษณะสังคมและวัฒนธรรมแบบเครือญาติที่ถูกสร้างสมจากชุมชนป่าเขามีวิถีชีวิตแบบพึ่งพาและแลกเปลี่ยนที่เกี่ยวข้องกับเส้นทาง

¹ รัชฎา คชแสงสันต์ และคณะ.(๒๕๕๐) รายงานผลการวิจัยการพัฒนาบูรณาการการจัดการพื้นที่ป่าต้นน้ำปากพูน้อย่างยั่งยืน กรณีศึกษาป่าชุมชนบ้านวังหอน ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช.นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.

² สัมภาษณ์นายอุดม ทองบุรี บ้านเลขที่ ๑๗ หมู่ที่ ๕ บ้านวังหอน ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัด นครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๖.

³ รัชฎา คชแสงสันต์ และคณะ. เรื่องเดิม.หน้า ๓๗.

ข้ามคาบสมุทรและเป็นดินแดนคาบเกี่ยว ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพัทลุงทางทิศใต้ จังหวัดตรังทางทิศตะวันตกและจังหวัดนครศรีธรรมราชทางทิศเหนือ แต่เมื่ออดีตประมาณ ๑๐๐ ปีที่ผ่านมาดินแดนบริเวณนี้คือ ส่วนหนึ่งของเมืองนครศรีธรรมราช อันเป็นชุมชนชายขอบทางทิศใต้

บ้านวังหอน : ชุมชนบนเส้นทางข้ามคาบสมุทรที่คาบเกี่ยว ๓ จังหวัด

ชุมชนบ้านวังหอนเป็นชุมชนต้นน้ำที่อยู่ติดเทือกเขาบรรทัดทางทิศตะวันตกของอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช แม้ว่าจะเป็นชุมชนป่าเขาที่อยู่ห่างไกลจากศูนย์กลางความเจริญแบบสมัยใหม่ แต่ชุมชนบ้านวังหอนก็ไม่ได้้อยู่อย่างโดดเดี่ยว เนื่องจากที่ตั้งชุมชนอยู่บนเส้นทางที่สามารถติดต่อกับชุมชนอื่นๆ ทั้งด้านชุมชนทางทิศตะวันออกของคาบสมุทรและชุมชนทางด้านทิศตะวันตกของคาบสมุทร ตลอดถึงชุมชนบริเวณใกล้เคียง ซึ่งได้พบหลักฐานหลายอย่างที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของชุมชนในบริเวณนี้กับชุมชนภายนอก ประกอบกับคำบอกเล่าของผู้คนในชุมชนบ้านวังหอนในการเดินทางติดต่อกับชุมชนภายนอก อันน่าจะเป็นหลักฐานแสดงถึงการเดินทางติดต่อข้ามคาบสมุทรตั้งแต่อดีตและพัฒนาเป็นถนนจนปัจจุบัน

เส้นทางที่คนในพื้นที่ชุมชนบ้านวังหอนใช้ติดต่อกับชุมชนทางด้านฝั่งตะวันตกหรือฝั่งอันดามัน โดยใช้เส้นทางผ่านทางช่องเขาบริเวณชุมชนบ้านในเตา ตำบลท่าจีว อำเภอยะยง จังหวัดตรัง แล้วเดินทางลงตามแนวแม่น้ำตรังไปออกทะเลอันดามันที่ท่าเรือ อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ซึ่งยังมีหลักฐานพุทธศาสนสถานร่วมสมัยอยุธยาหลายแห่ง เช่น วัดถ้ำพระพุทธรโกษีย์ วัดถ้ำคีรีวิหาร วัดหูแกง วัดถ้ำเขาปินะ อำเภอยะยง จังหวัดตรัง เป็นต้น เส้นทางนี้สมัยก่อนพ.ศ.๒๕๓๐ ชาวบ้านชุมชนบ้านวังหอนยังใช้เดินทางไปทำบุญตามเทศกาลต่างๆ ที่วัดถ้ำพระพุทธรโกษีย์เป็นประจำ เนื่องจากชุมชนบ้านวังหอนไม่มีวัด และนำสินค้าของป่า เช่น หมากพลู ของป่า เป็นต้น ไปขายที่อำเภอยะยง อีกทางหนึ่งคนจากชุมชนบ้านป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ก็นำสินค้าของป่าและการนำหมูจำนวนมากไปขายที่อำเภอยะยงก็ใช้เส้นทางนี้ บางคนจึงเรียกว่า “เส้นทางยักหมู” หรือเส้นทางไล่หมู ซึ่งต้องเดินเป็นเวลา ๒ คืน ๓ วัน ส่วนทางด้านฝั่งตะวันตกหากเดินทางจากห้วยยอดผ่านทางด้านชุมชนบ้านในเตามาตามเส้นทางเดิมคือ เส้นทางรถยนต์ ปัจจุบันที่สร้างทับเส้นทางเดินโบราณผ่านศาลทวดเขารังด้อ ซึ่งเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านนับถือบูชามาตั้งแต่โบราณจนปัจจุบัน แต่เดิมเป็นศาลาด้วยไม้ต่อมาได้หักพังได้สร้างศาลาใหม่

¹สัมภาษณ์นายอัญญา สังข์ทอง บ้านเลขที่ ๒๕/๒ หมู่ที่ ๕ บ้านวังหอน ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๖.

เป็นปูนแบบศาลพระภูมิทั่วไป จากบริเวณนี้แยกไปทางทิศใต้สู่ชุมชนบ้านป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ถ้าแยกไปทางทิศเหนือเข้าสู่ชุมชนบ้านวังหอน ผ่านบริเวณถ้ำวังนายพุด ถ้ำโปะวัด และถ้ำหนักเหียง ซึ่งบริเวณเพิงหินใกล้กับถ้ำหนักเหียง (ถ้ำสันตบทูห) ได้พบเครื่องปั้นดินเผา จำนวน ๒ ใบ¹ ลักษณะเป็นไห ๔ หู เคลือบด้วยสีน้ำตาลดำ ๑ ใบ และไหไม่เคลือบ ๑ ใบ เป็นเครื่องปั้นดินเผาจากเตาเผาแม่น้ำน้อย วัดพระปรารักษ์ จังหวัดสิงห์บุรี อายุประมาณพุทธศตวรรษที่ ๒๐-๒๓ อันเป็นหลักฐานแสดงให้เห็นว่าเป็นโบราณวัตถุที่ถูกนำเข้ามาจากภายนอก ซึ่งจากชุมชนบ้านวังหอนสามารถเดินทางเท้าและทางน้ำจากคลองวังหอน ไปออกคลองชะอวดและแม่น้ำปากพนัง ออกสู่ทะเลอ่าวไทยหรือจากชุมชนบ้านวังหอนผ่านชุมชนป่าพะยอมไปตามคลองป่าพะยอมออกสู่ทะเลน้อยและทะเลสาบสงขลา โดยเฉพาะบริเวณชุมชนป่าพะยอม นายชม สังข์ทอง ได้ขุดพบไห ๔ หู ภายในคลองป่าพะยอม เป็นเครื่องปั้นดินเผาแบบเดียวกับที่พบที่บ้านวังหอน

บ้านวังหอน : สมัยพึ่งพาและแลกเปลี่ยน

เมื่อกลุ่มคนเริ่มเข้ามาตั้งถิ่นฐานในระยะแรกๆ ยังมีผู้คนจำนวนน้อยมากมีการแยกย้ายตั้งถิ่นฐานเป็นกลุ่มๆ คือกลุ่มนายหอน กลุ่มนายพุด กลุ่มนายหมี และกลุ่มนายช่วย ดังได้กล่าวมาแล้ว และเข้าใจว่าทั้ง ๔ กลุ่มคงมีความสัมพันธ์ในเชิงเครือญาติโดยการแต่งงาน มีการขยายพื้นที่ทำกิน เช่น มีการทำสวนผลไม้ การทำนาในที่ราบและบนควน การทำไร่ เป็นต้น ดังนั้นผลผลิตเพื่อการยังชีพของผู้คนในชุมชนบ้านวังหอน ส่วนใหญ่ได้จากป่า การทำไร่ และทำสวนผลไม้ ผลผลิตที่สำคัญ เช่น สวนทุเรียน สวนมังคุด การปลูกหมาก ปลูกพลู น้ำผึ้ง เป็นต้น การทำสวนส่วนใหญ่เป็นสวนแบบธรรมชาติ เช่น สวนทุเรียน สวนมังคุด สวนยางพารา เป็นต้น ส่วนการขยายพันธุ์ผลไม้ชาวบ้านใช้วิธีนำเมล็ดมาฝังด้วยธูปให้ไปตกในป่าที่ไกลออกไป เป็นการขยายพันธุ์สวนผลไม้ให้กว้างขวางมากขึ้น² ซึ่งถือได้ว่าเป็นภูมิปัญญาอย่างหนึ่งของชุมชนแห่งนี้ ในส่วนของต้นทุเรียนชาวบ้านมีการตั้งชื่อตามสถานที่หรือสภาพภูมิลักษณะที่การตั้งชื่อต้นไม้เพื่อสะดวกในการจดจำเมื่อมีการเก็บผลผลิตในแต่ละต้นเพราะการทำสวนทุเรียนป่า มีลักษณะเป็นการจับจองพื้นที่ไม่มีหลักฐานที่เป็นเอกสารสิทธิขึ้นเพียงการหมายจำของแต่ละ

¹สัมภาษณ์นายสำราญ ปานสุข บ้านเลขที่ ๕๒ หมู่ที่ ๕ บ้านวังหอน ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๖.

²สัมภาษณ์นายวิเชียร แก้วทนงค์ บ้านเลขที่ ๖๑ หมู่ที่ ๕ บ้านวังหอน ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๖

ครอบครัว ดังนั้นการตั้งชื่อทุเรียนแต่ละต้น จึงเป็นการแสดงกรรมสิทธิ์ของแต่ละบุคคลด้วย

ส่วนการทำนามีลักษณะการทำ ๒ แบบ คือการทำนาหว่านและการปลูกข้าวไร่ แต่การทำนา
ผลผลิตได้ข้าวไม่พอกิน และบางครั้งต้นข้าวถูกทำพิษจากนกกลิ้งกินข้าวเสียหายมาก ต่อหลังมีปัญหาต้น
น้ำถูกทำลายมากต้องจ้างคนจีนชุดห้วยเหมืองเพื่อชักน้ำ¹ ทำให้คนในชุมชนต้องเลิกการทำนาหัน
มาปลูกทุเรียน มังคุด ลองกองและสวนยางพารา²

วิถีชีวิตของผู้นชุมชนบ้านวังหอนในสมัยนี้จึงเป็นสังคมแบบพึ่งพาในกลุ่มเครือญาติและเพื่อนบ้าน
จึงทำให้เกิดระบบเพื่อนเกลอที่คอยให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และระบบการออกปากกินวาน
ในการช่วยเหลือกันประกอบกิจกรรมเลี้ยงชีพ เช่น การออกปากเก็บเกี่ยวข้าว การขุดดินสร้างถนน การ
สร้างทำนบน้ำ เป็นต้น ในส่วนที่เกี่ยวกับผลผลิตจากสวนผลไม้หรือการทำไร่ก็จะมีการนำผลผลิตส่วน
เกินไปแลกเปลี่ยนกับคนในชุมชนและคนนอกชุมชน เช่น ใช้ผลไม้แลกกับข้าว การนำหมากพลูไปแลก
กับเกลือและกะปิ เป็นต้น สังคมสมัยนี้ชาวบ้านในชุมชนจึงอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขช่วยเหลือซึ่งกันและ
กันและมีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติอย่างใกล้ชิด มีความเชื่อและเคารพบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับ
วิญญาณในธรรมชาติในรูปลักษณะของทวดหรือเทวดาประจำสถานที่ต่างๆ เช่น ทวดน้ำ เวียน ทวดเขารัด
ทวดวังหอน เทวดาน้ำทะเลภูเขา เทวดาน้ำลงรู ปู่เจ้าสมิงพราย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้กลายเป็นค่านิยม
ของผู้นคนในชุมชนตลอดมาจนปัจจุบัน

บ้านวังหอน : สมัยชุมชนพัฒนาตามกระแสบริโณคานิยม (พ.ศ. ๒๕๐๐ – ปัจจุบัน)

หลังจาก พ.ศ. ๒๕๐๐ เป็นต้นมาเป็นสมัยแห่งการพัฒนาประเทศ ตามแนวสมัยใหม่ที่เริ่ม
ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๔ – ๒๕๐๘) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ในฉบับต่อมา มา ซึ่งรัฐบาลมุ่งเน้นการพัฒนาประเทศเพื่อเพิ่มรายได้ของประชาชาติ ส่งผล
ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอย่างมหาศาล ได้ส่งผลกระทบต่อการผลิต
ของประชาชนจากเดิมที่ผลิตเพื่อยังชีพและระบบการพึ่งพาไปสู่การผลิตเพื่อขายและการสะสมทุนแบบ
ทุนนิยม ประกอบกับกระแสวัฒนธรรมตะวันตกที่เน้นการพัฒนาด้านเทคโนโลยีต่างๆ ได้หลั่งไหลเข้าสู่

¹สัมภาษณ์นางสารทิ นาคเกลี้ยง(ศรีสุข) บ้านเลขที่ ๒๒ หมู่ที่ ๕ บ้านวังหอน ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัด
นครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๖

²สัมภาษณ์พระจิระพจน์ ฐานะธมโม วัดวังหอมพุทธาราม หมู่ที่ ๕ บ้านวังหอน ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัด
นครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๖

สังคมไทยอย่างรวดเร็ว¹ ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาชุมชนต่างๆ ทั่วประเทศ แนวพัฒนาประเทศดังกล่าว ได้ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาชุมชนบ้านวังหอน ดังเห็นได้จากการส่งเสริมให้ชุมชนพัฒนาสาธารณูปโภค ประเภทถนนหนทางภายในชุมชนและที่ติดต่อกับชุมชนภายนอก โดยในปี พ.ศ.๒๕๐๐ มีการสร้างถนน ดินแทนทางเดินเท้าที่ใช้กันมาแต่โบราณ การก่อสร้างถนนในระยะแรกยังใช้แรงงานชาวบ้าน ทั้งหญิง และชาย มีการกำหนดให้ผู้ชายขุดดินทำถนนระยะทางยาว ๒ เมตร² นอกจากบ้านวังหอนแล้วหมู่บ้าน อื่นๆ ในอำเภอชะอวดได้เริ่มพัฒนาถนนไปเชื่อมต่อกับบ้านห้วยแขยง บ้านไม้เลียบ บ้านท่าประจะ บ้านวังชน และบ้านทุ่งชุมพล ชาวบ้านชุมชนบ้านวังหอนได้ช่วยทำถนนทั้งกลางคันและกลางคืน จนมี การกล่าวขานกันว่า “ขุดทำกินนอนวันขวัญคืน”³ การสร้างถนนช่วงที่ชุมชนบ้านวังหอนมีผู้นำหรือ ผู้ใหญ่บ้านที่เข้มแข็งอยู่หลายคน โดยเริ่มมาตั้งแต่สมัยผู้ใหญ่บ้านนายสุข สังข์ทอง เมื่อนายสุข ถึงแก่ กรรม พ.ศ.๒๕๐๖ นายพัน บุญแก้ว ได้เป็นผู้ใหญ่บ้าน มีการสร้างและพัฒนาถนนต่อไป⁴ และถนน ทำได้รวดเร็วมากขึ้น เมื่อมีการนำรถแทรกเตอร์เข้ามาปราบพื้นนำทางแล้วใช้แรงงานคนเข้าช่วยขุดคันแรก ที่เข้ามาใช้ทำถนนได้แก่ รถแทรกเตอร์ของนายเส้ง⁵ (ไม่ทราบนามสกุล)

นอกจากการพัฒนาถนนหนทางแล้วสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาชุมชนบ้านวังหอน คือ การพัฒนาคน ให้มีคุณภาพจึงทำให้ก่อเกิดสถานศึกษาขึ้นในชุมชน คือ โรงเรียนบ้านวังหอน โศภณำของนายคำ ทองบุรี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓ บนพื้นที่ประมาณ ๔ ไร่ (ปัจจุบันคือบริเวณที่ตั้งอุโบสถของวัดวังหอน พุทธาราม) ได้มีการสร้างอาคารไม้ชั่วคราวขึ้น๑ หลัง และเปิดการสอนครั้งแรกเมื่อวันที่๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๓ มีนายพิน บุญแก้ว เป็นครูใหญ่ และนายอัญญา สังข์ทอง เป็นครูผู้สอน⁶

¹ชัยวุฒิ พิชะกุล(๒๕๕๖).พัฒนาการและบทบาทของพระพุทธศาสนา บริเวณลุ่มทะเลสาบสงขลา. กรุงเทพฯ :

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.).หน้า ๓๑๓-๓๑๘

²สัมภาษณ์นายอัญญา สังข์ทอง บ้านเลขที่ ๒๕/๒ หมู่ที่ ๕ บ้านวังหอน ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๖.

³รัชฎา กชแสงสันต์ และคณะ. เรื่องเดิม. หน้า ๓๘

⁴สัมภาษณ์นายอุดม ทองบุรี บ้านเลขที่ ๑๓ หมู่ที่ ๕ บ้านวังหอน ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๖.

⁵รัชฎา กชแสงสันต์ และคณะ. เรื่องเดิม. หน้า ๓๘

⁶สัมภาษณ์นายอุดม ทองบุรี บ้านเลขที่ ๑๓ หมู่ที่ ๕ บ้านวังหอน ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๖.

เมื่อมีนักเรียนเพิ่มมากขึ้นมีการขยายชั้นเรียนจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่๕ แต่บางครั้งประสบปัญหาบังจนไม่สามารถเปิดสอนต่อไปได้ จึงได้หยุดการเรียนการสอนไประยะหนึ่ง(พ.ศ.๒๕๑๓) จนทำให้บุตรหลานชาวชุมชนบ้านวังหอนได้รับความเดือดร้อนมาก ชาวบ้านจึงได้ร้องเรียนไปทางภาครัฐขอเปิดโรงเรียนใหม่ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๕ และมีการขยายชั้นเรียนจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๐๕ – ๒๕๐๗ ช่วงสมัยนี้ได้เกิดเหตุการณ์สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนบ้านวังหอนหลายอย่างที่สำคัญได้แก่ การเกิดวาทภัยจากพายุโซนร้อนแฮเรียตพัดอย่างรุนแรงทำให้ชุมชนบ้านแหลมตลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราชเสียหายผู้คนล้มตาย บ้านเรือนพังทลายจำนวนมาก และเช่นเดียวกันพายุนี้ได้ทำความเสียหายให้ชุมชนบ้านวังหอนมาก โดยเฉพาะทำให้ต้นไม้ใหญ่และพืชผลไม้บริเวณชุมชนบ้านวังหอนโค่นล้มจำนวนมาก¹ ประกอบกับต่อมาเกิดความแห้งแล้งขึ้นในชุมชนทำให้ต้นทุเรียนและผลไม้อื่นๆ เริ่มตายไปจำนวนมาก บางต้นไม่ตายแต่ก็ไม่ออกผล ชาวบ้านเห็นว่าไม่มีประโยชน์จึงเริ่มโค่นต้นทุเรียน เพื่อนำไม้ไปขายและสร้างบ้านเรือน เนื่องจากสมัยนี้ผู้คนจากต่างถิ่นอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานที่ชุมชนบ้านวังหอนมากขึ้น กว่าเดิม ต้นทุเรียนที่ไม่ออกผลสมัยนี้ถูกโค่นไปในรอบ ๑๐ ปี ประมาณ ๑๐๐๐ – ๒๐๐๐ ต้น² หลังจากนั้นชาวบ้านจึงเริ่มปลูกยางพาราทดแทนต้นทุเรียน และมีการนำทุเรียนพันธุ์ใหม่เข้ามาปลูกแทนต้นทุเรียนเดิม ต่อมาในระหว่าง พ.ศ.๒๕๑๓ – ๒๕๑๗ สมัยนี้ลัทธิคอมมิวนิสต์มีมวลชนเคลื่อนไหวมาก ในเขตนี้มีนายสุพร อ่อนเรือง เป็นหัวหน้าได้เข้าไปเคลื่อนไหวบริเวณชุมชนบ้านวังหอนด้วย แต่ก็ไม่ได้บังคับให้ชาวบ้านเข้าร่วมแต่ก็อยู่ถ่วงได้³ ไม่มีเหตุการณ์รุนแรงเนื่องจากชาวบ้านได้วางตัวเป็นกลางเข้ากันได้ทั้งฝ่ายภาครัฐและมวลชนฝ่ายคอมมิวนิสต์

แต่อย่างไรก็ตามชุมชนบ้านวังหอนได้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากอีกครั้งหนึ่งในช่วงปี พ.ศ.๒๕๒๔ เมื่อภาครัฐเริ่มให้มีการสัมปทานป่าไม้ โดยเจ้าแก้วหรือ นายลิ้ม เจริญผล จากตลาดอำเภอชะอวด ได้สัมปทานป่าไม้บริเวณบ้านหนักเหียง บ้านหลังอ้ายหมี บริเวณหน้าเขื่อนและป่าบริเวณวังนายพุด⁴ ทำให้ต้นไม้จำนวนมากถูกตัดมีการชักลากออกไปจากชุมชน โดยใช้รถยนต์สิบล้อ

¹ข้อมูลจากการประชุมกลุ่ม ณ หอประชุมประจำหมู่บ้านวังหอน หมู่ที่๕ บ้านวังหอน ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๕ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๗.

²รัชฎา กษแสงสันต์และคณะ .เรื่องเดิม.หน้า ๓๗.

³สัมภาษณ์นายสำออง ไพบูลย์ บ้านเลขที่ ๕๖ หมู่ที่ ๕ บ้านวังหอน ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๕ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๗.

⁴สัมภาษณ์นายช่วง ชื่นกลิ่น บ้านเลขที่ ๑๓ หมู่ที่ ๕ บ้านวังหอน ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๕ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๗.

เป็นพาหนะขนไม้ จึงต้องปรับปรุงและสร้างเสริมถนนใหม่เพื่อรองรับการขนส่งไม้ นับว่าสมัยนี้ต้นไม้สำคัญของชุมชนถูกทำลายเกือบหมด เช่น ไม้ตะเคียน ไม้หลุมพอ ไม้คำเสา เป็นต้น ทำให้ป่าต้นกล้าทำลายส่งผลต่อปริมาณน้ำที่หล่อเลี้ยงชุมชนตั้งแต่ต้นทางที่บ้านวังหอนถึงปลายทางที่แม่น้ำปากพนังมีผลกระทบไม่สามารถใช้น้ำเพื่อการเพาะปลูกได้ตลอดปี แต่ก็ยังโชคดีในปี พ.ศ.๒๕๓๑¹ ได้เกิดเหตุการณ์อุทกภัยที่บ้านกะทูน อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช น้ำป่าไหลทะลักนำเอาหินและท่อนซุงไม้ทั้งขนาดเล็กขนาดใหญ่จำนวนมากลงมาทำสะพานบ้านเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินบ้านเรือนและชีวิตผู้คนจำนวนมาก รัฐบาลได้ประกาศปิดป่าสัมปทานทั้งหมด จากเหตุการณ์นี้ทำให้สัมปทานป่าไม้บริเวณชุมชนบ้านวังหอนถูกสั่งปิดไปด้วย ทำให้ท่อนไม้อีกจำนวนหนึ่งตกค้างอยู่ในป่า ชาวบ้านเรียกว่า “ไม้นอนไพร”² หลังจากนั้นชาวบ้านวังหอนและบริเวณใกล้เคียง เช่น ชาวบ้านป่าพะยอม อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง เป็นต้น ได้เข้าไปทำลายป่า จนเกิดการจับกุม ทางหน่วยอุทยานแห่งชาติเขานุเจาเย่า ที่ ขป.๖ (ห้วยน้ำใส) ได้จัดประชุมชาวบ้านขอให้ช่วยกันดูแลป่าต้นน้ำเกิดเป็นกลุ่มพิทักษ์ป่าต้นน้ำมาจนปัจจุบัน ถือได้ว่าชาวบ้านในชุมชนเป็นเจ้าของทรัพยากรและช่วยดูแลพิทักษ์ป่าต้นน้ำไว้ตลอดไป

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๑ นี้มีการนำไฟฟ้าเข้าสู่หมู่บ้าน โดยการประสานงานของผู้ใหญ่บ้านเจริญ พุทธสวัสดิ์ ทำให้ชาวบ้านสะดวกสบายมากขึ้นการติดต่อการรับรู้ข่าวสารจากภายนอกมีมากขึ้น ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อวิถีชีวิตของผู้คนมากมาย ชุมชนเริ่มละทิ้งวัฒนธรรมและภูมิปัญญาดั้งเดิมหันไปนิยมเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ รถยนต์ เป็นต้น จนกลายเป็นสังคมบริโภคนิยมที่อยู่ภายใต้การครอบงำของนายทุน แต่ที่สำคัญที่เป็นสิ่งทำลายล้างทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างมหาศาล ได้แก่ กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ได้เข้ามาดำเนินการส่งเสริมให้ชาวบ้านเปลี่ยนแปลงการปลูกยางพาราต้นยางพาราที่มีอยู่เดิมถูกโค่นล้ม พืชผลต่างๆ นานาชนิดถูกทำลายหมดแล้วเปลี่ยนแปลงเป็นยางพาราชนิดเดียว และนำยาฉีดฆ่าหญ้ามาใช้ปราบพืชล้มลุกในสวนยางพาราส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายไปด้วย เช่น หอย ปู ปลา ในห้วย หนอง คลองบึงถูกทำลาย เป็นต้น³

¹ สัมภาษณ์นายสำออง ไพบยจิตร บ้านเลขที่ ๕๖ หมู่ที่ ๕ บ้านวังหอน ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๘ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๖.

² ข้อมูลจากการประชุมกลุ่ม ณ หอประชุมประจำหมู่บ้านวังหอน หมู่ที่ ๕ บ้านวังหอน ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๘ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๖.

³ สัมภาษณ์นายอุดม ทองบุรี บ้านเลขที่ ๑๑ หมู่ที่ ๕ บ้านวังหอน ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๖.

สมัยนี้ทำให้วิถีชีวิตของผู้คนบริเวณชุมชนบ้านวังบอนเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากการพัฒนาของภาครัฐที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตผู้คนที่ต้องแข่งขันและปรับตัวไปตามกระแสทุนนิยมจากภายนอก จนสภาพสังคมของผู้คนไม่แตกต่างไปจากสังคมอื่นๆ สังคมพึ่งพาเอื้ออาทรช่วยเหลือกันเริ่มหมดไป เปลี่ยนเป็นสังคมตัวใครตัวมัน ต่างคน ต่างไม่ยอมฟังใครแม้ผู้เฒ่าผู้อาวุโสจะให้คำแนะนำ ชาวบ้านต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอด โดยไปใช้แรงงานนอกชุมชนหรือไม่ก็อพยพเข้าไปตั้งถิ่นฐานใหม่ในตัวเมือง ในขณะที่ชุมชนต้องรองรับปริมาณจากภาครัฐในการพัฒนาที่ขาดการพึ่งตนเองอีกต่อไป